

ŠK R A T

Zabavno-zbadljiv in šaljiv list.

Št. 3.

V Ljubljani, 10. februarja 1883.

Tečaj I.

V neki telovadnici.

Dovtip naroda izumil je, da bi trebala še troje ljudij na svetu: „Jednega, ki bi za pijance plačeval, jednega ki bi za bogatine umiral, jednega pa, ki bi za berače molil.“ Akoravno bi bilo na ta način skrbjeno za veliko množico človeštva, bi vendar vsi nedostatki še ne bili odpravljeni, kajti trebalo bi vsaj še četrtega, ki bi za kratkovidneže oči odpiral in gledal v svet, kakor kaže naslednja istinita dogodba:

V nekem mestu imajo telovadnega učitelja, ki ima jako kratek vid, da najbližje predmete vidi le v motnih obrisih. To telesno slabost uporabivši, položili so nekega dne poredni dečaki na vodoravno visečo lestvico zimsko suknjo, potem pa razdelili se po kotih in pričakovali kaj bode zdaj. Ko pride kratkovidni učitelj v telovadnico, opazi takoj na lestvici nekaj temnega in misleč, da je to kak dijak, začne rentati: „Sie Teufelskerl, gehen Sie nicht gleich herunter! Na, warten Sie, ich werde Ihnen schon zeigen!“ itd. A domišljeni dijak na lestvi se kjubu vsemu prigovarjanju in zaganjanju ne gane in ko se učitelj naposled kvišku popne, da bi malopridneža spravil na tla, vidi, da je ta že davno ušel iz zimske suknje, da je slednja brez vsake mesene vsebine, pač pa se glasi iz vseh kotov zamolkel smeh porednih dečakov.

Nevolja učitelja vsled tega nepovoljnega dogodka bila je gotovo opravičena in tudi mi se pridružimo tej nevolji, želeč, da prideta, kakor za proroča Elizeja, dva medveda in raztrgata če že ne porednih dečakov, vsaj fatalno zimsko suknjo na tako drobne kosce, kakor je profesor P...t nekega dne raztrgal nekemu dijaku odvzeto številko „Slovenskega Naroda“ rekoč: „Und so ein Blatt lesen sie, ich werde ihnen schon zeigen!“

V pojasnilo.

Zadnjič čital sem neko prisiljeno polemiko o starosti človeškega rodu. Ne bil bi se dalje zmenil za njo, a ne morem si kaj, da ne bi popolnil naslednjih stavkov:

„Da so nekatere teh živali zlasti izmed debelokožcev n. pr. mastodon in mamut izumrle, ta ugovor nima nikake cene. Ni li mogoče, da so ti debelokožci izumrli še le v času, ki nam je blizu?“

Po mojem trdem preverjenji debelokožci nikakor še niso izumrli, temveč še dandanes žive in še prav dobro. Toliko resnici v čast!

Rajmund Pirker.

Zastonjiki se iščejo!

Uredništvo išče naročnikov za svojo reprezentantino za tiranega nemštva na Kranjskem: „Laib. Schulzeitung-o“. Kdor izmed učiteljev jo hoče dobivati, naj se le oglasi, pošljejo mu jo takoj na ogled —, potem pa brez naročnine vse leto ali pa še več, kar lahko potrdi večina nje — naročnikov. Torej le po njej! — V tej zadevi vsaj je Simov list sigurno specijaliteta, kakoršne se ne najde nikjer v vsej pedagoški žurnalistiki. — Da bode pa vspeh še obilniši, priporočalo bi se prirediti še „Vermittlungs-Bureau“ à la „Ajiram Ylchuts“.

„Tri lipe“.

Zadnje dni prišla je pod tem naslovom v javnost naslednja pesen:

Na gori tri lipe so rasle,
Oj lepo dišeče, ravne,
Tako so zvečer šepetale:
„Več tukaj ne bomo samé“.

Mladenči trije so zapeli
Oj tam pod zeleno goró:
„Bodimo nocóž še veseli,
Saj jutre ne bo več takó!“

Napočilo jutro je tretje,
Možje so prišli na goró
Posekali lipe, — zavetje
Gradili iz njih za vojskó.

Zvečer pa na gori kopáli
Vojaki tam grobe so tri,
Tovarše tri vá-nje so djali,
Ležali ki tam so bleđi.

Premalo dejanja tej pesni nihče očital ne bode, kajti v štirih tesnih kiticah izražen je pogovor lip, treh mladeničev, tudi lipe so že posekane, grobovi iz mladenčev pa pokopani, vse je šlo, kar na vrat na nos. Vender se mi zdi v tej pesni marsikaj čudnega. Če že lipe mej seboj šepetajo, morale bi biti vsaj bolj proroško razpoložene, kajti veseli klic: „Več tukaj ne bomo same“ se ne uresniči, posekali so jih in odnesli — kam tega pesnik ne pove — pa tudi petje mladeničev „Saj jutre ne bo več takó“ se ne obistini, kajti stoprav v tretje jutro pridejo možje na goró. Čitatelj more samo slutiti, da so mladeniči prejšnja dva dni imeli morebiti „otekle lase“. Pesnik pa razodeva tudi premalo vojniških znanosti, zadostujejo mu uboge tri lipe, da se napravi zavetje za — vojskó. No, ta vojska bila je sigurno mala, pesnik ni prijatelj preobitemu prelivanju krvi,

zato pa tudi v vsej bitki ni bilo več žrtev, nego samo ome-
njeni razposajeni trije mladeniči, ki so pa že naprej vedeli, kaj
jih jutre oziroma tretji dan čaka in so s svojim fatali-
zmom sami krivi svoje osode. Akoravno se ne razvidi, so li
prišli mladeniči in lipe vkupe, mora vender vsakdo strmeti nad
zares električno hitrostjo, s katero se vrši dejanje v zadnjih
dveh kiticah. Zjutraj pridejo možje na goro, posekajo lipe, na-
pravijo iz njih utrjeni ostrog, bije se menda po kosilu bitka in
zvečer so trije mladeniči že zakopani. „Geschwindigkeit keine
Zauberei!“ Da se pa ta hitrost še bolje označi, nasvetoval bi
jaz z ozirom na pokopane mladeniče in njih kosti še peto
kitico:

Prišli pa so židovi čili,
Oj Neuwirth, oj Singer, oj Schick,
Pod goro so prostor kupili
Za novo si „Spodium fabrik“.

Primož Osat.

Listek.

Gospod urednik! Ker nas v tem mrazu nikakor ne mika
hoditi po svetu, usedel sem se za peč ter jel brskati po starih
listinah. Našel sem jako važen dokument, ki sicer ni pisan na
oslovskeji koži, vsakako pa je velicega pomena. Dandanes,
ko nam nekateri gospodje tako vsiljujejo nemščino ter nas hočejo
prepričati, kako je potrebna za nas in naše otroke, spleča se
reproducirati ta dokument, kateri nam priča, kako velikansko
napreduje nemški jezik v Slovincih. Gotovo ga bodo Deschmann
et consortes jako veseli. Podati ga hočemo popolnem tako, kakor
je v izvirniku pisan le s tem razločkom, da pišemo tu z latin-
skimi črkami. Glasi se pa tako-le:

— „An den Hern Pfarer in N.

Vielgelibter Pfarer ich bitte inen Söhr schen ein par zeilen,
in welchen Jahre bin ich geboren N. N. von N. Vatter den
Anton und Mihael N. weil ich Mein Leben Sekuriren werden,
so bitte ein par zeilen ein werdiner Papir, pad der Agend und
N. — Stempel drauf, so bitte Söhr Schen den Pfarer N. Söhr
dringet.

Die Atrese.

An den N. N. zimmerman in N. Lötze Unterkrein.

Ich las inen Grüssen durch Vile Börgē und Verbleibe
inen Untertan bis den Tood.

N. N. Söhr dringed.“ —

Da se je bil dotični župnik tega pisanja jako razveselil,
razume se samo ob sebi. Razveselili smo se ga pa tudi mi,
ker nam kaže, kakšen sad rodi nemščina na slovenskih tleh. To
je prvi pojav na literarnem polji deutschkrainer-jev in če nas
vse ne vara, imela bo ta literatura še veliko bodočnost. Ne-
dvomno se bode porodil tudi še kak literaren historikar, kateri
se bode temeljito pečal s to literaturo ter nam morebiti več
zvezkov napisal o tem slovstvu, mi pa že danes dovolimo, da
porabi ta najstarejši monument deutschkrainerske literature v
svoje literarne namene. Gotovo ta monument ni zadnji, sledili
mu bodo še drugi, še bolj originalni od tega. Morebiti je baš
Višnjegorskej šoli sojeno, da nas s takimi monumenti iznenadi.
Kajti, kakor nam poročajo popolnem nepristranski viri, katerim
ne moremo odrekati verjetnosti, poučuje vse časti vredni Ciceron
svoje nadepolne učence v nemščini po najboljšeji, od vseh učenjakov
priznaneji metodi. Napredek je tam že sedaj viden; zapazili
smo, da se otrokom kar izpod klobukov kadi, kadar se vračajo
iz šole domov.

Kadar naš kmet potrebuje nemščine, pomaga si že po
svoje. Dolenjski kmet imel je sina vojaka pri lovcih v Dunaj-
skem Novem Mestu. Sin poprosi očeta za nekaj denarja. Oče
mu ga pošlje in napravi na pismu ta le napis: „Naj prejme
Jeger Kozleučar zimte patelon, Trota kompani in vinastot zadna
pošta Niderestraj. Bechwert mit 5 fl.“ Sin pa je v istini dobil
denar kljub temu napisu. —

— Slovenščina človeku včasih prav pride ter ima za
tistega slabe nasledke, kateri je neče zastopiti. Tako pravijo,
da sta se nekaj peljala Kočevar in Ribničan skupaj na Dunaj.

Ribničan nagovori Kočevarja slovenski, Kočevar pa se zareži nad
njim: — „Nix krainerisch.“ — Ribničan si je to dobro za-
pomnil, ter pustil odslej Kočevarja popolnem v miru. Na
Semmeringu pa potegne Ribničan iz jednega žepa kranjsko
klobaso, iz družega pa malo steklenico brinjevca. Z nekako
čudno poželjivostjo gledal je Kočevar na Ribničana, ki se je
s tako okusno klobaso mastil. Pa kaj klobasa, brinjevec, brinjevec,
ta božja pijača, ki človeka tako čudno segreje, ta mu je strašno
razdražil živce. Praskalo mu je po grlu in nenavadna žeja se
ga je polastila. Ribničan pa se prav pošteno delectiral nad klo-
baso ter jo pridno zalival z brinjevcem. Kočevar ne more več
strpeti. Najedenkrat se mu odpro usta in v prav domačej slo-
venščini pravi Ribničanu: Strije, ta le vaš brinjevček mora biti
kaj fajn, ker tako dobro diši. Ribničan je precej vedel kam
pes tace moli, za to se pa modro odreže Kočevarju: „Nix
krainerisch.“ Kočevar je kar osupnil nad tem klasičnim odgo-
vorom. Čutil se je premaganega, obžaloval je, da ni hotel znati
slovenski ter se obrnil v stran, da ni gledal zadovoljnega
sosedu. Morala pa je na kratko ta: ko bi Kočevar hotel znati
slovenski, gotovo mu ne bi Ribničan odrekel požirka brinjevca.

Slovenščina je potrebna na Slovenskem. Nekateri se jo
pa vender nečejo naučiti iz sovraštva do Slovencev in akopram
še toliko let žive med Slovenci, vendar se je neso priučili
toliko, da bi mogli zastopiti se s kmetom. Ti si pa tudi vedo
pomagati kadar morajo govoriti slovenski in sicer n. pr. takole:
„Zoper ta urkel lahko pertezengo not uložite, pa vam ne bo
nič nual, zato ker smo mi vse milderungs paragrafe vanwen-
dungo spravil.“

—Komár.—

Mej dvema nemškutarjema.

A. Tschau, grüß dich!

B. Servus! No, ali si bil na balu pri? Ali ste se
dobro imeli?

A. Bil sem, bil. Izvrstno! Družba bila je najodličnejša, dame in
ples jako eleganten, souper (cmakaje z jezikom) jako fin,
sploh pa vse tako izborno, kakor je navadno v tacih krogih.

B. Da, da, razumem. A kako, da izimši tebe, ni bilo nikogar
izmej naših ljudi?

A. Kdo pravi to? Več nego dobra polovica bilo je naše krvi.

B. „Deutsche Zeitung“ pa poroča, da je izostala vsa nemška
stranka.

A. Ha, ha! „Deutsche Zeitung!“ Njeni dopisnik, veš tisti, saj
ga poznaš, res ni bil povabljen, vsled tega bil je gladen.
No, jedna laž več, ali manj, to nič ne de, saj se poznamo.

- B. Dobro, dobro! Apropos, povej mi, je li bil gosp. profesor N..... tudi tam?
- A. Bil je bil, še prav dobro se je imel.
- B. Na tega bi bil najmanj mislil. Saj se vedno vede kot najhujši „intransigent“.
- A. Da, to je res. A „Spezzi“ veš, to je tako, kakor je že mojster Göthe dejal:
- „Der Deutsche kann keinen Franzmann leiden,
Doch seine Weine trinkt er gern.“

(Dva dni kasneje.)

- A. No, ali si bil na trgovskem plesu, na strelišči?
- B. Ali ne veš, da mu mi pravimo „windischer Ball“? Nesem bil tam, ne, saj ti je menda znano, kako so Murček, Haslinger in „spiritisti“ nasproti agitovali.
- A. O Murčeku in Haslingerji mi je znano, spiritistov pa ne poznam, saj jih menda v Ljubljani še ni.
- B. Kaj pa da jih ni. So, so, še veliko jih je. „Spiritisti“ se nazivljejo oni, ki prodajajo „spirit“.
- A. Tako, dobra je ta! Pa, ne zameri, jaz bi bil vender mislil, da bi se tudi naši ljudje smeli udeležiti tega plesa, ker je bil čisti donesek namenjen blagemu namenu.
- B. Blag namen gori ali doli. Ko bi šli mi na strelišče, bilo bi ravno tako, kakor bi „ta lačni ta sitega pital“.
- A. Zakaj to?
- B. Ker imajo Slovenci toliko plesalk in plesalcev, da jim niso dovolj njih veselice, da še v našo kazino plesat hodijo.
- A. Res je! Tschau. (Se razideta.)

Tri dobrote.

- 1) Najboljši list je „Ljudski glas“.
- 2) Najboljši mizar in politik je gosp. Jože Regali. (Stanuje na sv. Petra predmestji št. 21.)
- 3) Najboljše in najgotovjše sredstvo za kurja očesa pa je

Pogovori

soseda Brezovičarja in Bizovičarja.

- Brezovičar: Ali veš, kje je bil te dni moj sin Janez?
- Bizovičar: Kaj ne, to je tisti, ki je lansko leto napravil profesorski izpit iz matematike in fizike.
- Brezovičar: Da!
- Bizovičar: No, kje je bil?
- Brezovičar: Na Dunaji delal je še iz slovenščine izpit.
- Bizovičar: Ali ga je napravil?
- Brezovičar: Ne!
- Bizovičar: Kako je to, kaj ga je prašal profesor Miklošič težavnega?
- Brezovičar: O brižinskih spomenikih, o Trubarji itd.
- Bizovičar: In tega on ni znal?
- Brezovičar: Pač.
- Bizovičar: Zakaj so ga potem vrgli?
- Brezovičar: Ker ni vedel, kje in kedaj je rojen pesnik — Lipe Haderlap!

* * *

- Brezovičar: Včeraj bil sem v Želimljah.
- Bizovičar: Kaj si pa tam počel?
- Brezovičar: Nekoliko lesa sem si nakupil, potem sem pa pogledal tudi tamošnjo graščino.

- Bizovičar: No kako ti je bila všeč?
- Brezovičar: Čisto nič, vsaj je že vsa razpadla in kmetija je v tako slabem stanu, kakoršne ne dobiš pri najzanimnejšem kmetu.
- Bizovičar: Gotovo primanjkuje gospodarju te graščine denarja?
- Brezovičar: Kaj še, gospodar je zelo bogat gospod.
- Bizovičar: Če je pa to, potem pa le o kmetijstvu ničesa ne razume!
- Brezovičar: Pojdi se solit, kaj boš to govoril. Ta gospod razume že dosti od kmetijstva, vsaj je predsednik kmetijske družbe za Kranjsko!

1882 — 1883.

Na prodajalnicah po Slovenskem se često nahaja dovtipni napis: „Danes za denar, jutri pa tako“.

Ta napis izraža tudi naše mišljenje, kajti v preteklem letu bilo je tako:

in kakor vse kaže, tudi letos ne bode drugače.

„Ali je hren hud?“

(Povest, pisal J. Lipnik.)

Popotnik, ki se vozi od Maribora proti Gradcu, gotovo z veseljem gleda na prelepo Lipniško ravan, ki je nekdaj bila vsa slovenska, dandanes pa skoro samo še v osebnih in krajevnih imenih, kaže, da je kdaj na njej bivalo naše pleme. Valovi nemške kulture prepluli so krasno planoto in le pravljica še zagotavlja, da pride čas, ko bode zmagonosni slovenski vojvoda na košato lipo obesil svoj viteški ščit in to krasno ozemlje zopet prisvojil našemu rodu.

V resnici lepa je Lipniška ravan, podobna je zelenemu jezeru, po katerem se, kakor bele gosi, vrste bela sela, na holmih razpenjajo graščine kakor labodi svoje zidovje in svoje stolpe, v ozadji pa ustavljajo vid s snegom kriti vrhunci ko-roških planin.

Lehko bi se utopil v še podrobnejši popis te ravnine, a predstoječe vrstice so menda pokazale dovolj, da znam tudi jaz jahati svojega Pegaza in imam, kadar treba, poetičen slog, zato preidem takoj „in medias res“, k naši povesti.

Naša, odnosno moja povest, dogodila se je prav v resnici pred 1848. l. Omenjeno leto ostalo je štajerskim kmetom v jako živem spominu in še dan danes se čuje pogosto: „To je bilo tistega leta, ko je bila tista „Freiheit“. Takrat so bile graščine še mogočne, pobirale so desetino, zaukazovale in predpisavale so tlake itd. in akoravno si tistih časov ne želimo več nazaj, vender smelo trdimo, da se je takrat prav dobro živelo

in da če kdaj, je bila v patrimonijalnem času umestna narodna pesen, ki slôve:

„Lepa štajerska dežela,
Kak' si luštna in vesela!“

Osobito dobro pa se je godilo graščinskim uradnikom, oskrbljeni so bili s hrano, imeli so lepa stanovanja, bili so velmožni, in ker so koncem meseca dobivali še nekoliko dvajseti v srebru, privoščili so si lahko vsako nedeljo še kako posebno zabavo in bili dobre volje, zlasti ako jim je bila sreča toli mila, da so službovali pri oskrbniku, ki ni bil prestrog.

In tacega oskrbnika imeli so uradniki, ki so službovali za omenjenega časa v graščini, ki stoji na nizkem griči nad prijetnim in lepim trgom na Lipniškem polju. Mož je davno že zapustil beli svet, a njegovo ime še vedno živi v hvaležnem spominu ne samo bivših njegovih uradnikov, ampak tudi mej ljudstvom sploh, kajti bil je dober oče vsem.

Ta oskrbnik, da si uzoren človek, pa ni glavna oseba naše povesti, kako bi tudi, ko so v tej povesti tri glavne osebe, namreč: Njegovi dve zali hčerki Berta in Ana in pisar Komolec.

Berta in Ana bili ste, kakor rečeno, zali, mladi, polni življenja, kot hčerki vsemožnega oskrbnika prosti vseh skrbij in kakor je po takih premisah naravno, malo koketni, še bolj pa nagajivi. Ne da bi rekel, da sta pohlepno gledali po možkih, a dobro njima je delo, kakor Evinim hčerkam sploh, ako njima je kdo dvoranil in povedal kaj laskavega. Kdo pa bi tudi bil neobčutljiv nasproti mladosti in lepoti, ako sta ti lastnosti združeni v oseh oskrbnikovih gospic? Nihče, izimši jedinega pisarja Komolca.

Ta pa je bil original.

Star kakih dobrih trideset let, bil je jako šibke in visoke rasti. Nad jako dolgimi stopali bile so še daljše noge, nad njimi pa ozke prsi, dolg vrat, na dolgem vratu pa jako kosmata glava. Lasje so mu bili črni, a ščetinasti nalik močnej krtači, obrvi jako goste, ravno take tudi brke (ruse) a pristrižene, da so bile podobne strešicam, kakeršne so bile nekda v malih mestih pred štacunami. Temperamenta bil je flegmatičnega. Opravljal je svoj posel kot kancelist še precej vestno, a ko je nastopil popoldanski čas, ni ga trpelo več v pisarni. Pri vsacem vremenu šel je vsaj dve uri daleč, in s svojimi dolgimi koraki premeril vsa pota, ne imevši pri tem nikake druge zabave, nego svojo pipo, kateri mu je bila vse. Ženskega spola — vsaj tako se je govorilo — ni nič kaj obračal in bil njemu nasproti, ne izimši niti gospodičin Berte in Ane, precej oduren. Ni čuda, da sta slednji dve ga zbog tega nekoliko pikro gledali. Saj ga ni večjega razžaljenja, nego če še primerno mlad mož prezira lepoto in mladost in to v oseh oskrbnikovih hčera. A Komolec bil je, kakor rečeno, originalen, suhoparen in malobeseden. Kadar je jedno ali drugo srečal, želel jej je „dobro jutro“ in kadar je bil posebno dobre volje, dejal je: Klanjam se! to pa je bilo vse njegovo dvorjanjenje. Vsled tega obnašanja imeli sta zali sestrici neko posebno piko na Komolca, začela se je mej njimi tako rekoč mala vojna in kjer le možno, napravili sta mu kak „šabernak“, kajti „Komolec“ bil je kakor ustvarjen za „objectum fopp bile“. Ne bodem našteval vseh porednosti, katere sta mu prizadeli, a nekaterih ne morem zamolčati. Navadno sta mu vsa peresa — takrat imeli so še gosja peresa — namazali z oljem in Komolec je drugo jutro pomakal pero v črnilo, a vse zaman, ni se prijelo papirja. Drugokrat usuli sta mu sipe v tintnik in zopet bilo je vse prizadevanje, da bi sestavil zapisnik, brezuspešno, dokler ni tintnika izpraznil in dobil novega črnila. Jedenkrat sta mu celo v cev njegove pipe zabile kos lesa, da ves božji dan ni mogel pušiti in mu je še le mizar cev na novo prevrtal.

Komolec je vse to mirno prenašal, kaj bi tudi remonstiral nasproti oskrbnikovima hčera, a njegov srd proti ženskemu spolu množil se je dan na dan, dasiravno se je pojavljal za zdaj samo v tem, da je v občevanji vse zanikaval, kar sta Berta in Ana trdili.

Ko so nekega dne oskrbnik in uradniki njegovi bili pri obedu, prineslo se je kot drugo jedilo goveje meso s hrenom. Hren bil je iz graščinskega vinograda in tak je posebno hud. Ko sta si gospici Berta in Ana vzeli mesa in hrena, opomni prva, da je danes hren nenavadno hud. Komolec pa, ki je mej

tem že tudi vzel si hrena in mesa, po starej navadi hoteč ugovarjati gospicama, odvrne: „Prav nič ni hud“ in kakor v dokaz tej trditvi založi kosček mesa obilno s hrenom obložen v usta. A takrat varal se je. Jedva imel je grizljaj v ustih, postal je rudeč kakor rak, zeval je, ker mu je primanjkovalo sape in solze debele kakor jagode, udrle so se mu po licih.

„Ali je hren hud?“ vpraša ga hudomušno Berta.

„Nič ni hud,“ pristavi Ana, „gospod Komolec joče samo po svojej ranjceji materi, kaj ne gospod Komolec?“

A ta ni mogel odgovarjati, kajti hren ga je popolnem prevzel in njegovemu obrazu utisnil jako skesan značaj, tudi je vsa družba začela se glasno krohotati in tu pa tam čul se je izrek: „Prav nič ni hud.“

Pri takej situaciji Komolcu ni bilo obstati, niti na pečenko ni čakal, ampak ustal je od mize, vrgel srdit pogled na Berto in Ano ter z dolgimi koraki odšel.

„Bosta videli, Komolec vaji še izplača, ker ga vedno dražite,“ opomni oskrbnik svojim hčera.

„Kako neki?“ odgovorite obe soglasno. „Saj sva mu prej rekli, da je hren hud, pa ni hotel verjeti. Veš, papa, on ima navado vedno ugovarjati. Zdaj je saj skupil.“

„Bosta že videli, tiha voda breg izpodjeda, in Komolec ima tudi svoje muhe,“ dostavi oskrbnik in vse odide po končanem obedu na svoje delo.

II.

Bilo je krasno pomladno jutro, sneg je izkopnel, narava sicer še ni kazala svoje živobojne zelene odeje a nekaki pomladanski dih bil je v vzduhu in sonce obsevalo je z nenavadno toploto hrib in dol.

V graščini sedeli ste pri oknu gospici Berta in Ana in šivali, mej tem pa razpravljali vse tajnosti srca in vse vsakdanje marnje.

„Si li že čula,“ pravi Berta, da je pred par dnevi prišel semkaj naš sosed knez C., mlad in duhovit človek?“

„Da, da, čula sem, čula, jako radovedna sem nanj. Bogat, mlad, jako slavne rodovine, kavalir od nog do glave.“

„Kdo ve, ali pride kaj k nam?“

„Se ve da pride,“ pravi Berta, „saj so ga papa povabili. No, to bode vsaj jedenkrat prememba v najinem jednoličnem življenji. Pomisli, knez C.! Papa bodo vsaj kako veselico priredili.“

„Kaj veselico? Ples.“

„Jaz bom oblekla novo svilnato obleko, okolo vratu pa bom imela zlato materno verižico,“ pripomni Ana.

„Jaz pa vzamem baržunasto krilo, ki mi tako dobro pristoji in brošo s briljanti, ki sem jo dobila od botra,“ pristavi Berta.

Kdo ve, kako dolgo bi bili razpravljali sestrici vse priprave za bodoči domišljeni ples na čast mlademu knezu C., kaj bi bili ugibali, kako ga vzprejeti, da bode boljši utis, da se ni mej njijim razgovor umešal nenavaden glas, trobenta postiljona. Iznenadeni pogledate skozi okno in glej! iz trga po klanci proti graščini pelje se kočija v čveter, pred njo pa jašeta v svetlih klobucih, visocih škornjah, žoltih irhastih hlačah in rudečih jopičih dva postiljona in trobita na ves glas, da se razlega po vsem obrežji.

„Ti, to ni nihče drugi, nego knez C.,“ dé Berta.

„Gotovo, ah to je krasno. Ali ne greva doli?“ dostavi Ana.

In kakor jednega duha in jedne misli vzameta vsaka svoje ogrinjalo in hita po stopnicah pred grad, mejpotoma še pogovarjaje se o knezu. Nenavadno graščini se približevajoče trobentanje pa je vzbudilo pozornost tudi ostalih prebivalcev, vsi uradniki bili so pri oknih in še celo gospod oskrbnik pristopical je pred graščino, da dostojno vsprejme še nepoznatega, a sigurno odličnega gosta.

H kratki približajo se postiljona na konjih in kočija s kočijažem na kozlu in strežnikom od zadaj stoječim. Zdaj obstoji pred graščinskimi vrati in kakor blisk skoči strežnik na tla, da odpre kočijo in pomaga svojemu gospodu iz nje. Radovednost je na vrhunci, kajti vidi se samo svetel cilindar. Zdajci pa stopi iz kočije lahnega koraka črno opravljena oseba, privzdigne cilindar, se globoko prikloni in pozdravi rekoč:

„Dobro jutro gospodični, danes je prvi april,“ in predno sta Berta in Ana znebili se iznenadenja, da jih je Komolec —

kajti ta je bil radovedno pričakovani prišlec — tako neljubeznivo speljal na led, že pristavi sarkastičnim posmehom:

„Ali je hren hud?“

Glasen krohot iz oken gledajočih uradnikov in zadovoljen smeh gospoda oskrbnika samega vnel se je pri tem prizoru. Berta in Ana zarudeli ste kakor škrlat in tiščali svoje batistne robce pred obraz, ne vedoč, kaj njima je storiti, dokler ni poprijel besede oskrbnik dobrovoljno se smijoč: „Ta hren bil je sicer precej hud, a dober. Gospod Komolec, dobro ste jih izplacali! Nadejam se, da bode od sedaj mir mej vami.“

Odslej bil je tudi mir, le kadar se je donesel hren na mizo, povpraševalo se je včasih šalivo: „Ali je hren hud?“

Škrat: Prosim lepo, ali ni še prišlo pismo od grofa Taaffe-a, v katerem je ravnopravnost?

Poštno vodstvo. Kaj? Ravno — ravnopravnost! Meni se zdi, da sem to besedo že kdaj čul. Je-li to kaka potica, ka-li?

Škrat (osupnen). Da, da — potica, v kateri so za vse jednako cibebe natresene.

Poštno vodstvo. Ne, ne, take potice še ni. Pa prišla je škatlja s potrpinovim grozdom.

Škrat: Lepa hvala, tega že imamo. Proketo je kisló.

Požarna bramba — na medvedovo kožo.

V Radovljici jeli so snovati požarno brambo. Ustanovili so jo že, ali žal! prevideli so prepozno, da je k temu neizogibno treba vode in te v Radovljici ni. Kakor čujemo, name-rava baje odbor razpisati darilo 1000 gold. tistemu, kdor pove, s čim bi bramba gasila, ako nastane ogenj. Mi bi svetovali gasiti z ono precej črno in močno neprijetno dišečo tekočino, ki se razteka po ulicah in po trgu v prav nepotrebnej obilici.

Doslednost?

Je-li to doslednost, ako občina, ki je pri državnem zboru prosila za uvedbo slovenskega jezika v urade in šole, sama uraduje vse zgolj le v nemščini? (Glej: Trg Vranksko pri Celji.)

Recept za milosrčnost.

Gospóda, ki k nam prihaja ponujat in prodajati dvomljivo kulturo, daje nam posnemanja (?) vreden vzgled, kako je človek ob enem praktičen in škandalozno milosrčen. Dotičnik namreč objavi in po plakatih naznani, da bode ta in ta dan

predstava revežem na korist. Vsled tega pravnega naslova res marsikdo žrtvuje svojo vstopnino in posledica je primerno polna „hiša“. Ko se je občinstvo razšlo, pa blagodušni podjetnik napiše račun in pravi:

Dohodkov bilo je	194 gld. 50 kr.
„Stroškov pa	193 „ — „
tedaj ostane za reveže	1 gld. 50 kr.

ter je tako „nobel“, da ta preostanek zares pokloni revežem. Slednji so tako profitirali 1 gld. 50 kr., podjetnik pa dober stotak, kot nameček pa še priznanje milosrčnosti od vsled tolike plemenitosti ginjenega občinstva.

Taaffe kot Ondriček.

„Tri leta že navijam strune, pa nič učinka. Poslušajo me sicer, a vse je tiho, nič ploskanja. Kritiki celo pišejo, da je moja godba monoton, ker godem vedno le na jedno struno. Na zadnje bom vendar moral Regalija in dra. Schreya-prašati za svet!“

(Vši — vši!) Preširen je enkrat zbodel Ravnikarja: Gorenjcev naših jezik poptujčevavši, si kriv da kolne kmet molitve bravši! — Je-li vladika to zaslužil, ne vem povedati, a povem pa drugo ne čisto izmišljeno pripovedko, sestavljeno iz več pripovedek, ki pa tudi tega vrazjega . . . ,vši' ne izpušča:

Pravniški kandidat, sicer Nemec ali nemčurček, a imenujmo ga „Repretrè“, potreboval je baje spričevala, da se izkaže, ka je zmožen slovenščine v besedi in pismu. Sitnost taka! „A, etwos krannerisch kon i ja!“ Pa hajdi k profesorju recimo sicer matematike, a imenujmo ga „Nucam“, potoži mu svoje križe, „dass man jetzt sogar die Kenntniss des Slov. verlange“ — pri-stavi zaupno, da ne zahtevajo baš znanja „nur um der äusseren Form gerecht zu werden“, da mu je nek višji gospod tako pravil — ter ga prosi, da mu napiše potrebno spričevalo „es genügt nur so eine blosse Bestätigung“. — Cel razgovor vrši se N. B. nemški, konečno pa pravi g. prof., (češ, da pokaže, ka spričalo v slo-venščini od njega napisano tudi kaj velja): „Prosim, če bi morda bili tako dobri mi prinesiti takso in položivši mi jo v kuhinji na mizo, prevzel bi jo jaz, in takoj drugi dan poslavši Vam spričevalo, bi je dobili Vi. Se priporočim!“ —

(Dober razlog.) Bil je mrzel zimski večer in vsakdo iskal je gorkega zavetja bodi si v krogu svoje obitelji, bodisi v prijazni družbi v krčmi. Tudi neki zdravnik, hoteč si oddahnuti po celodnevem trudu pri čaši vina, zavzel je navadni svoj prostor za mizo v gostilnici. A komaj si je natočil kupico, kar se odpró vrata in znan kmet približa se njegovej mizi s kučmo v roci rekoč: „Gospod doktor, prosim lepo, naj hitro gredo z menoj. Potokarjevemu Janezu so fantje vso glavo razbili.“

Nekako nevoljno odvrne doktor: „Ali niste mogli po dnevu priti?“

„Kako bi prišel po dnevu, če so ga še le zdaj na večer pretepli.“

„Oj, Nežika, Nežika, kdo ti je pa dal te krasne podveze?
„I kdo? naš gospod, pa še rekli so mi, naj jim pridem pokazat,
mi li dobro pristujejo, sicer mi bodo druge kupili.““

„Ljuba tetka! Mama se puste priporočiti
to-le pošljejo za god. Bog jim daj zdravje,
dolgo življenje, po smrti pa nebesa!“

„Hvala, že dobro, že dobro. A mama si
vender preveč škode delajo zavoljo mene.“

Francek: „Saj ni nič škode. Mama so vse
na bukvice vzeli.“

Pepica: „Pa rekli so: Kadar tetka umrjo,
bomo tako vse „poerbali“.“

(Za jezikoslovce.) Dolgo se je ugibalo, kako se pravi
„Gummi elasticum“ slovenski. Naposled je bila vender nezna-
nemu učenjaku sreča mila in izumil je izraz: „Vskočna
smola“. (Glej Gerberjev cenik.) Jednako iznenadil nas je neki
v Ljubljani izhajajoči list, ko je pri popisu Vodnikove 125let-
nice v Šiški pisal, kako je svirala „muzična godba“. Ko
človek kaj tacega čita, res ne ve, ali bi bil „vskočen“ ali pa
„poskočen“.

(Nova pravljica, ki se pa večkrat ponavlja.)
Bila je zbrana velika družba in sicer samih „navdušenih“!!
Slovencev, mej njimi tudi navdušen agitator za „Narodni dom“
(recimo doktorand g. Čariban), ki ni hotel in po svoji narodni
vesti tudi ni smel zamuditi take prilike, da ne bi previdno in
uljudno potrkal pri posameznikih te družbe (ne baš neimovitih
gospodih), naj bi kaj darovali za „Narodni dom“. — A večina
mu jih je še bolj previdno in uljudno odgovarjala: „bom že še,
bom že, bom“. Naposled pa je moral le g. Čariban odjenjati
s svojo nadležnostjo — in prišel je do spoznanja ter rekel
sam pri sebi:

Če se zidalo bo s samimi „bom“
Počasi se zidal bo „Narodni dom“
Dozidan pa bode o sv. Nikoli
Če mu premožni ničesa ne voli.
Čaka le na kajzarje
Da dajo svoje krajcarje

Simplavič.

(Sreča v nesreči.) Pred nekoliko leti, ko še ni razsa-
jala mej oklopnimi vitezi po potokih, katerim v navadnem
življenju pravimo raki, morilna kuga in je vsak količkaj pristen
„gourmand“ bodisi pri „Lozarji“ ali pri „Frgolinu“ ali v kakej
drugi krčmi mastil se s pikantnimi raki, poklical je neki gospod
svojega hlapca Gašperja in izročivši mu pletenico lepih rakov

in zapečateno pismo, rekel mu, naj oboje donese gosp. K., ki
je imel svoje posestvo kake dve uri daleč. Hlapec Gašper bil
je lepe postave, a ker sta telesna in duševna lepota v jednom
truplu malokdaj združeni, ne posebno brihtne glave, imel je
pamet na tistem konci, kjer bi moral imeti kaj družega. Gašper
oprivši rake in pismo napravi se na pot. Bil je krasen, a vroč
dan. Prišedši do malega gozdiča, zdela se mu je senca pod
košatimi hrastiči toli vabljiva, da ni mogel „zoperstati“. Uleže
se v prijetno senco in kmalu zaspi. Tudi rakom zdel se je ta
odmor v transportu jako ugoden in po vzgledu Gašperja, hoteč
se okoristiti v senci, zapustili so tesne prostore v koši in zarili
se, kjer koli možno v hladilno mahovje. Ko se Gašper probudi,
vidi, da sicer rakov ni več v koši, a ker pismo ni posnemalo
rakov, zdi se mu potrebno nadaljevati svoj pot in dospevši k
gosp. K., izroči mu list. Gosp. K. prečitavši list, obrne se k
Gašperju, potrka z roko na papir rekoč:

„Tu notri so tudi raki!“

„Hvala Bogu!“ reče Gašper, „da so v pismu, ker meni
so vsi iz koša ušli!“

Ta stara smešnica prišla mi je na misel, ko dobim pred
nekoliko dnevi v roke račun nekega trgovca, ki je v naglici
pozabil izročiti mojemu slugi nekoliko pomeranč, katere so
figurirale samo v računu. Skoraj da sem tudi jaz dejal: „Hvala
Bogu, da so vsaj v računu!“

Pojasnilo.

Povodom v zadnjem „Škratu“ opisane dogodbe v kazini, izjav-
ljam, da mene tisti večer ni bilo v kazini in da sploh s to zadevo ni-
mam ničesa opraviti.

Alois Mayer,
uradnik v Kozlerjevi pivarni.

Izhaja 10. in 25. dan vsacega meseca. Cena za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrť leta 80 kr.
Posamične številke po 15 kraje., pri opravištvu v „Narodni Tiskarni“, kateremu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije in inserati.
Slednji računijo se po dogovoru.